

Čitateljem v pouk in zabavo.

Ukradeni dijamant v jabolki.

V gradu Chantilly pri Parizu, ki je bil svojčas last rodbine Conde, je sedaj državni muzej. Muzej hrani med drugimi znamenitostmi ter dragocenostmi veliki dijamant družine Conde.

Pri tatvini Conde dijamanta sta igrala glavno vlogo dva moža, ki nikakor nista bila kaka že preizkušena ter premetena lopova. Bila sta sestriča. Eden se je pisal Kauffer, drugi Souter. Prvega je spremljala nesreča pri vseh njegovih podvzetjih, drugi je bil po poklicu sofer in prepričan, da se v tej službi ne povsode do bogznaj česa. Lepega dne sta se sestriča srečala v Parizu na ulici, kjer sta se začela razgovarjati, na kak način bi se z lahkoto ter naglo dokopala do denarja. Pogovor je nanesel tudi na grad Chantilly in Kauffer je bil koj za načrt, da bi izmaknila iz muzeja znani dijamant.

V temni oktoberski noči sta načrt tudi izvedla. Sreča jima je bila tolikanj ugodna, da ju ni zasačil pri tatvini nobeden od muzejskih paznikov. Odnesla sta samo dragoceni kamen, vse drugo sta pustila na miru. Saj bi ju bil izkupiček za dijamant zadostno preskrbel za celo življenje.

Iz muzejskega gradu sta se vrnila v Pariz, kjer sta v neki krčmi slavila naklonjenost usode pri tako veliki tatvini.

Koj drugi dan za tem se je raznesla po Parizu vest, da je zginil iz muzeja znameniti Conde-dijamant, in sicer tako, da ni preostala za uzmovičem nikaka sled. Vse je bilo prepričano, da je vodstvo muzeja v zvezi s tatvino, ker bi bilo sicer izključeno izginutje tolike dragocenosti.

Oba tatova sta tudi računala, da ne smeta z ukradenim žlahtnim kamnom takoj na trg. V neznatnem hotelu sta si najela sobo, dijamant sta skrila v jabolko in to sta položila na peč, da jo je lahko vsakdo videl, ki je stopil v sobo.

Povsode so stikali za storilcem. Vse mogoče proslule francoske lopove so zaprli in jim skušali dokazati tudi to tatvino. Vse zaman! Nikomur se niti sanjalo ni, da bi se bila lotila take tatvine dva čisto navadna potepuha!

Znamenitemu francoskemu detektivu Benvistu je bila poverjena naloga izsleditve krivca. Benvistu sta vzbudila oba moža, stanujoča v hotelu, pozornost. Napravil je v njuni sobi hišno preiskavo, videl jabolko na peči, a o kakem dijamantu ni bilo ne duha in ne sluha!

Od tatvine v muzeju so minuli celi tedni. Lepega dne je opazila že nagnito jabolko na peči 19letna sobarica. Da bi sad popolnoma ne segnjal, ga je vzela s peči in ugriznila vanj. Pri ugrizu je zadela z zobmi na nekaj trdega, razklala je sad, katerega sta pustila oba štanovaleca brezbržno na peči, ter je odkrila skrivnost, ki je ležala liki mora nad celim Parizom. Nenadno najdbo je zaupala vratarju, ki je poklical po-

licijo. Tatova so zaprli ter obsodili na dosmrtno prisilno delo, dijamantno dragocenost so vrnili državnemu muzeju.

*

40 tolovajev zadelo na milijonski zaklad.

V Indiji, nedaleč od mesta Sirsa v Hissa-pogorju, je zadelo 40 roparjev na zakladnico, katero izpraznjuje sedaj in spravlja na varnost posamezne dragocenosti indijska starinoslovsko komisija.

Tolovajska banda je pribežala iz Pandšaba mimo mesta Sirsa v Hissa gorovje, ki je polno podzemeljskih votlin ter razpoklin in nudi dovolj skrivališč.

Danes govori vse po Indiji o Hissahribovju, katerega stražita policija in vojaštvo. Še pred kratkem se ni zmečila živa duša za imenovano gorovje. Eden od tolovajev 40 članske družbe si je hotel poiskati ugodno ležišče in je plezal kvišku po steni v votlini. V jami je zadel na iz skale izklesan kip, ki predstavlja eno od indijskih božanstev. Ko se je dotaknil kipa, da bi se povspel še višje, se je pomaknil kip v notranjost skale. Kip se je zasukal na znotraj in tolovaju je bil odprt vhod v hodnik, ki je peljal nekam naprej.

Najditelj skrivnega hodnika je poklical tovariše. Celotna banda pa je bila pri pogledu na zagonečno odkritje strahopetna in nobeden se ni upal, da bi prodiral naprej po hodniku. Roparji so z žrebom določili onega, ki bi se podal prvi na pot. Izžrebani je zvil iz kosov svoje obleke bakljo ter jo omočil s kozjo mastjo. Z gorečo plamenico se je odpravil dalje v — negotovost. Po 100 korakih se je razširil prvotno ozki hodnik in je končal v široki oboklini. V prostorni dvorani je bilo polno omar ter košar, iz katerih so ga vabili biseri ter zlato. Pri pogledu na toliko bogastvo, pravzaprav nagromadeno na enem kupu, je bil tolovaj toliko zmešan ter presenečen, da je zagrabil bogato ter z zlatom obloženo obleko in je zbežal zopet nazaj v dnevno svetlobo.

Zunaj je poročal tovarišem, kaj je našel ter videl. Vsi bi ga bili proglasili za blaznega, da jim ni pregnala obsodbe na ponorelo plat z zlatom in dijamanti posuta obleka.

Roparji so si med seboj prisegli, da ne bo nikdar se podal samo eden v odkrito podzemeljsko zakladnico in da ne bodo izdali nikomur skrivnosti. Šlo je predvsem za to, da bi odvrnili od najdenih zakladov pozornost oblasti v Sirsi. Hoteli so si osigurati s pomočjo zlate obleke posest hriba, v katerem se je skrivala zakladna votlina. Eden od družbe se je podal v Sirso, kjer je zvedel, da pripada hrib nekemu mlinarju v Ferozepuru v pokrajini Pandšab. Najbolj brihten ropar je odpotoval v Ferozepur, kjer bi naj kupil z izkupičkom za dragoceno obleko zakladni hrib.

Mlinar je imel že mnogo opravka z lopovi in je postal pozoren ter radoveden, ker mu je ponudil tujec za ničvredno skalovje tako visoko odkupnino. Ni prekinil pogajanj z roparjem, pač pa je pošlal svoje ljudi v Sirso, kjer naj pozvedo, kako in kaj je s hribom.

Odposlanci so se kmalu vrnili. Našli so bando, katere član je bil kupec, v pijanem stanju v eni od številnih votlin. Iz pogovorov roparjev so zvedeli, da gre za zakladnico, ki počiva nekje v notranjosti pogorja.

Mlinar se je odpravil sam v Sirso, odkoder je vzel seboj policijsko spremstvo. Zadeli so na roparje v votlini, a niso hoteli izdati v treznem stanju ničesar. Pri natančnejši preiskavi podzemeljskega prostora je naletel eden od policistov domačinov na že omenjeni kip, ki mu je pokazal vhod v z dragocenimi skrivnostmi napolnjeno dvorano.

Danes preiskuje eno najbogatejših najdb državna komisija, ki še pa ni končala svojega dela in še ni obelodanila poročila koliko in kaj je bilo v celih kupih shranjenega v v skalo usekanem skrivališču.

*

25 let v celici smrti.

V bolnici amerikanske kaznilnice leži na prehladu osiveli mož. Pred nekaj dnevi so ga prinesli iz celice smrti, v kateri je čakal na smrt obsojeni na svojo zadnjo uro. Obsojeni se piše Arhibald Herron in je star 75 let. O njegovi preteklosti obširno razpravlja amerikansko časopisje. Nekoč se je preživljal kot podkovačni kovač in je bil znan pijanec v okolici vasi Metuchen. Junija 1908 je ustrelil uradnika in radi tega zločina je bil obsojen na smrt. V državni kaznilnici v New Jersey bi ga naj bili usmrtili s pomočjo električnega stola. Prvič je zavlekel izvršitev smrtne obsodbe njegov zagovornik radi nekega pogreška v razsodbi. Decembra 1908 so določili usmrnitev na 30. marca prihodnjega leta. Kratko pred omenjenim dnevom je zapovedal sodnik, ki je izrekel smrtno obsodbo, naj preiščejo obsojenčovo zdravstveno stanje. Zdravniki so opazovali Herrona celih pet let. Ves ta čas je prebil mož v celici za na smrt obsojene. Slednjič so na njegovo smrtno obsodbo pozabili. Lepega dne je umrl sodnik, ki ga je sodil in od tedaj je ponehalo vsako navodilo, kaj se naj zgodi s Herronom. Celih 25 let je živel obsojeni kot popolen samotar, ki ni smel biti v nobenih stikih z drugimi kaznjenci. Jedel, spal in živil je povsem osamljen med štirimi stenami. Šele pred kratkem se je toliko prehladil, da so ga morali spraviti v bolnico. Tamkaj je prišel zopet v dotiko z zunanjim svetom. Njegov samotarski način življenja ga je toliko oplašil, da ne upa z nikomur govoriti in hušne pred vsakim, ki ga nagovori, pod posteljo.

*